

TÜRKİYE'DE MATEMATİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEYE YÖNELİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

Kamil AKBAYIR

Yrd. Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, İlköğretim Matematik Eğitimi A.B.D.,
Van / TÜRKİYE
kamilakbayir@hotmail.com

Ziyattin TAŞ

Dr., Abdurrahman Gazi Lisesi
Van / TÜRKİYE
doktortas65@mynet.com

ÖZET

Araştırmanın amacı, Matematik Öğretmenliğini seçen öğrencilerin Eğitim Fakültelerine hangi bilgi düzeyi ile geldikleri, Eğitim Fakültelerinde nasıl yetiştikleri ve öğretmenlik atamalarında karşılaştıkları güçlükler öğrenci görüşlerinden yararlanılarak saptamaktır. Araştırmanın örneklemini 2007–2008 eğitim-öğretim yılının II. dönemi sonunda Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Matematik öğretmenliği 1.sınıfta okuyan 31, 5.sınıfta okuyan 30 öğrenci oluşturmaktadır. Verileri toplamak için 1.sınıflara 10, 5.sınıflara 19 soruluk bir anketten yararlanılmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzde kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Öğretmen ve Eğitim.

PRESERVICE TEACHER'S VIEWS ABOUT MATHEMATIC EDUCATION AND TEACHER TRAINING

ABSTRACT

The purposes of this study are to explore students' knowledge level of registered at The Faculty of Education, how they are trained at the Faculty of Education and the difficulties in their appointment as teachers. The participants of the study are the student teachers (31) at the first year and the preservice teachers (30) at year five. The study was undertaken in the second term of the 2007-2008 academic year. The data was collected by using a questionnaire applied to the first year students. This questionnaire consisted of 10 items. The questionnaire applied to the fifth year students consisted of 19 items. In the analyses of the data percentage and frequency were used.

Key words: Mathematic, Teacher and Education.

1. Giriş

“Öğretmen Eğitimi” ve “Öğretmen Yetiştirme” gelişmekte olan ülkelerin sürekli sorunlarından biri olmuştur. Ülkemizde hala öğretmen eğitimi ve öğretmen yetiştirme bir soru olarak sürüp gitmektedir. Kaliteli öğretmen yetiştirmek adına YÖK'ün 4.11.1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararı ile kabul edilen Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılanmaya gidilerek ilköğretim ve orta-

öğretimde öğretmenlik yapacak kişilerin bölümleri ayrılmıştır. İlköğretimde öğretmenlik yapacak öğretmen adayı 4 yıl okurken ortaöğretimde öğretmenlik yapacak öğretmen adayı $3,5+1,5=5$ yıl ve $4+1,5=5,5$ yıl olmak üzere tezsiz yüksek lisans derecesiyle mezun olmaktadır. Bununla da ortaöğretimde görev alacak öğretmenlerin daha kaliteli yetişmiş olmasın amaçlanmıştır. Ayrıca ilköğretime yönelik yetişen öğretmenler ile Ortaöğretime yönelik yetişen

öğretmenlerin ayrı statüde yetişmesini olanaklı kılıyor (Akbayır, 2004). Daha sonra MEB’e bağlı okullarda yardımcı öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen gibi öğretmenleri sınıflandırmaya gidilmiştir. Buradaki amaç, öğretmenlerimizin kendilerini daha iyi yetiştirmelerini ve geliştirmelerini desteklemektir. Aynı zamanda, ekonomik olarak gerçekten zor durumda olan öğretmenlerimizin bu sıkıntılı durumlarını birazcık olsun iyileştirmektir. Öğretmen yetiştirme konusunda reform düzeyinde ne yapılırsa yapılsın ülkemizdeki öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumları düzeltilmediği sürece, bu iyi niyetle yapılan bütün çalışmalar askıda kalabilir.

Öğretmenler, çocukları, gençleri ve yetişkinleri seven, öğrencilerine sadece bilgi aktarmakla kalmayıp onlarla iyi bir iletişim kurabilen, öğrencilerine düşünmeyi, araştırma yapmayı, araştırma sonuçlarını yorumlamayı, problem çözmeyi öğreten, onların sosyal, psikolojik, kişilik sorunlarına eğilen ve çözümler arayan, alanında yeterli, kendine güven duyan, öğrencilerine dersini sevdiiren, onlara tüm davranışları ile örnek olan, yeniliklere açık, coşkulu insanlar olmalıdırlar. Öğretmen yetiştiren kurumların ortak hedefi bu tanımdaki özellikleri taşıyan öğretmenler yetiştirmektir.

1.1. Öğretmenlik Mesleği Nedir?

Küçükahmet, (1992)’e göre öğretmen öğrencisinin öğrenimini kolaylaştıran bir bireydir. Öğretmen, eğitimin kilit adamı, yaratıcısı, yaşatıcısı, hayata geçiricisi ve uygulayıcı gücüdür (Çağlar, 1991; Kuran, 2002). Öğretmen çok bilen bir kişi olmaktan ziyade, bildiğini çok iyi öğretebilen kimsedir (Çelikkaya, 1997; Kuran, 2002). Daha fazla çoğaltılabilecek bu tanımların birleştiği nokta, öğretmenin çok bilgili ve bilgisini aktaran kişi olmasından çok, öğrenmeyi kolaylaştıran ve öğrenmenin yollarını öğreten bir anlayışa sahip olması gerektiğini vurgulamasıdır (Kuran, 2002).

1.2. Matematik Öğretmenlerinin Yetiştirilmesindeki Bazı Sorunlar:

Türkiye’deki eğitim fakültelerinde müfredat çok yüküldür. Gerçekten bu müfredatta öğretim üyesi de öğrenci de fazla özgür değildir. Öğretim üyesi öğrencinin zorluklarının ve yanlışlıklarının nedenlerini ortaya çıkartacak bir değerlendirme yapamamaktadır. Sadece kısa maddeli testlerle öğrencinin kapasitesini ölçmeye çalışmakta, bu da öğrencinin ezberle yönelmesine, kapsamlı bir anlamayı sağlayan öğrenme yerine birbirinden kopuk yüzeysel bir öğrenmeye yönelmesine neden olmaktadır (Baki ve Bell, 1997).

Fakültede öğretilen matematiğin öğretmen adayları tarafından nasıl öğrenildiğini anlayabilmek için işlemsel matematik görüşü ile kavramsal matematik görüşü arasındaki farkı aydınlatmamız gerekmektedir. İşlemsel matematik görüşüne sahip öğrencilere göre, matematik öğrenmek için bir kimse mutlaka kuralları (genellikle ezberleme yoluyla) öğrenmelidir. Aynı zamanda bu kuralların hangi durumlara uygulandığı da öğrenilmelidir. Bu görüşte, her zaman kural ve yöntemleri bilen ve öğrenciye aktaran bir otorite olarak öğretmenin varlığı söz konusudur (Baki ve Bell, 1997).

İşlemsel matematik görüşün tersine, kavramsal matematik görüşe sahip olan öğretmen adayı, problem çözmede ve matematiksel bilgi üretmede kendi yaratıcılığını kullanabilen bir problem çözücü gibidir. O, öğretmenin matematiğini ve algoritmalarını yeniden üretmek yerine matematiği anlayarak öğrenmeye önem verir. Ve kendi matematiğini, kendi çözümünü üretmeye çalışır. Kavramsal matematik görüş, matematiği birbirine bağlı kavramlar ve düşünceler ağı olarak görür ve bu matematiksel kavramların ve düşüncelerin dışarıdan kopya edilmesi yerine öğrencinin bizzat kendisinin yapıllaştırmasını önerir (Baki ve Bell, 1997).

Şu anda matematik eğitiminde yaşanan en önemli sorunlardan biri işlemsel görüşü taşıyan öğrencilerin üniversitelerin matematik bölümlerinde çoğunluğu oluşturmalarıdır. Doğaldır ki, bu öğrenme biçimi ortaöğretimde ve üniversite sıralarında bu öğrencilerin başarılı olmasına yetiyor, ancak bu başarılı öğrencilerde ciddi kavramsal anlama eksiklikleri ile üniversite programlarına geliyorlar.

Şu gerçektir ki öğretmenlerin kalitesi yükseltilmeden öğrencilerin performansları yükseltilemez ve öğretmen eğitimi alanında dramatik ilerlemeler olmadan öğretimde çok büyük ilerlemeler sağlanamaz (Baki ve Bell, 1997). Oysa Türkiye’de öğretmenlik mesleği hep hor görülmemekte, “Bari öğretmen olsaydın” gibi tabirlere maruz kalmaktadır. Bunun neticesi olarak ta isteksiz ve kalitesiz öğretmenler yetişmektedir.

Bugün öğretmen yetiştiren fakültelerin programlarına baktığımızda alan eğitimi dersleri bile öğretmen eğitimcilerinin denetimi altında değildir. Ve bu dersler özel öğretim metotları alanında uzmanlaşmamış matematikçiler tarafından verilmektedir. Bundan dolayı bu metot dersleri öğretmen merkezlidir ve öğretmen adaylarına dinleme ve not almanın dışında hiçbir fırsat tanımamaktadır. Böylece öğretmen adayları geçerli, güvenilir öğretim metotlarından habersiz bir biçimde mezun olup gitmektedirler.

Şu an Türkiye’deki eğitim fakültelerinde uygulanan müfredat ile matematik öğretmeni değil matematikçi yetiştirilmeye çalışılıyor. Bu programlarda alan bilgisini sağlayan matematik dersleri fen-edebiyat fakültelerinin matematik derslerinden farksızdır. Bu dersler iyi bir matematikçi yetiştirmek için geçerlidir; fakat matematik öğretmeni yetiştirmek için yeterli değildir (Baki ve Bell, 1997).

1.3. Öğretmen Adaylarının Tutumları:

İsteksiz veya yetersiz öğretmenlerin dersi sevmeyen, okulu sevmeyen, başarısız öğrenciler yetiştirdikleri gerçeği dile getirilerek, öğretmen adaylarının, öğretmenliği, insanı ve çocukları sevmeleri, gönlünde öğretmenliği ve öğretme duygusunu taşımaları gerektiği ortaya konmuştur. Yoğun alan bilgisine sahip olmak iyi öğretmen olmak için yeterli olmadığından, üniversite sınavında yanlış tercih yapmaları sonucunda istemeyerek öğretmenlik bölümlerine gelen adayların veya fen-edebiyat fakültelerindeki bazı öğrencilerin işsiz kalmaları korkusuyla eğitim formasyonu dersleri almaları sonucunda, isteksiz kişilerin öğretmenlik yapmaları söz konusu olmaktadır. Öğretmenlik sonradan öğrenilmeyecek bir meslek olmasına karşın böylesi kişilerin kendilerini, bu mesleğe adanmaları veya bu mesleğe hiç başlamamaları önerilmiştir. Sonuçta kaçınılmaz olan maddi ve manevi kayıpların önlenmesi için, öğretmenlik mesleğinin bilinçli olarak tercih edilmesi veya üniversitelerin, öğretmenlik bölümlerine seçerek öğrenci alması görüşü vurgulanmıştır (Demircioğlu ;Bulut ve Yıldırım, ?).

Öğretmen adayları Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri ile aynı dersleri aynı kapsamda aldıklarından ilköğretim ve ortaöğretim müfredatından habersiz göreve başlamaktadırlar. Bu da öğretmenlerin, panik içinde kendilerini yetiştirmek için büyük bir çaba harcamalarına, sınıf ortamında da tedirgin olmalarına sebebiyet vermektedir.

Öğretmenlerin, mesleğe başladıklarında idari konuları, yıllık planların nasıl yapılacağını, sınıf defteri ve yoklama kâğıdının nasıl işleneceğini bilmediklerinden tedirginlik yaşadıkları dile getirilerek, sınıf ortamında kendi kendilerine güven duyabilmeleri için, öğretmen adaylarının bu konularda da bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Öğretmen adaylarının staj dönemleri çok heyecanlıdır. Öğretmen adayları sınıfa hâ-

kim olabilmek, öğrenciyle iletişim kurabilmek, öğrencilerin ilgisini çekebilmek gibi okuyarak öğrenilmeyen pek çok durumda staj süresinde karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu konuyla ilgili dile getirilen problemlerin başında, öğretmen adaylarının gerçek okul ve sınıf ortamını yaşadıkları bu sürenin çok az olmasıdır. Öğretmen adayları, bu süre içerisinde, buldukları okullarda misafir olmaktan öteye geçmemekte ve bir saat ders anlatarak stajlarını tamamlayıp, gerçek eğitim-öğretim ortamından uzaklaşmaktadırlar. Bu sürenin uzatılarak 3-4 ay ya da birkaç yıla yayılması görüşünün yanı sıra bir deneme okulu kurularak, öğretmen adaylarının birinci sınıftan itibaren, öğretmenlik mesleğinin ayrıntılarını yaşayarak öğrenmeleri görüşü dile getirilmiştir. Burada sorunun bir başka boyutu da, sınırlı da olsa staj süresinin gerçek anlamda verimli kullanılıp kullanılmadığı konusudur. Öğretmen adaylarının, üniversitedeki derslerinin yanı sıra staja gitmeleri, onların kaçamak yollara başvurmasına neden olabilmektedir. Bazı okul idarecileri ve koordinatör öğretmenler de stajyerlik olgusuna sıcak bakmamaktadırlar. Bu olumsuzlukları bertaraf edebilmek için staj dersi veren öğretim üyelerine ve koordinatör öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Öncelikle sağlıklı iletişim bu problemleri aza indirmek için gereklidir. Dersi veren öğretim üyelerinin bu dersin amacını, önemini ve değerini anlatarak ve öğrencilerin heyecanını olumlu yöne kanalize ederek, onları motive etmeleri gerekmektedir.

1.4. Öğretmenleri Psiko-Sosyal ve Fiziksel Açıdan Değerlendirme:

Türkiye’de genel olarak geleneksel eğitim anlayışı ile öğretmen adaylarının seçimi yapılmakta ve müfredat programları oluşturulmaktadır. Öğretmen adaylarının seçiminde daha çok zihinsel nitelikler yani üniversite sınavındaki başarısı dikkate alınmakta, psiko-sosyal ve fiziksel nitelikler ih-

mal edilmektedir. Bugün Türkiye’de boyu çok kısa, kekeme, ağır işiten v.b. birçok öğrenci eğer üniversite sınavında öğretmenlikle ilgili bir bölümü kazandıysa, çok rahatlıkla gidip okuyor ve bitirdikten sonra da öğretmenlik görevine başlamaktadır. Oysa daha üniversite sınavına girmeden öğretmenlik mesleği için öğrencilerden aranacak fiziksel şartlar belirtilmeli ve buna göre öğrenciler tercihte bulunmalıdır. Psiko-sosyal açıdan ise, bir öğretmen adayının psikolojik olarak sağlıklı olması öğretmenlerin etkinliğini artıracaktır. Ruh sağlığı yüksek olan bireylerin verimleri yüksek olacağından, topluma katkıları da o ölçüde yüksek olacaktır (Ersever, 1994). Bu yüzden öğretmen adayları daha üniversite sınavına girmeden insanla çalışmayı sevmeli, sağlıklı kişilik, olumlu ve gerçekçi benlik kavramıyla kendini gerçekleştirmeli, gereksinimlerini gerçekçi ve yapıcı bir yoldan karşılamalı, etkili iletişim ilke ve becerileri gibi kişilik niteliklerini de taşımalıdır. Yalnız bu nitelikler, aday sınava girmeden önce adayın önüne getirilmelidir. Aksi takdirde, aday sınavı kazanmış, 4-5 yıllık fakülte okumuş, ondan sonra da bu nitelikleri adaydan istemek adayları mağdur etmek demektir ki bu da yanlıştır.

2. Amaç ve Yöntem:

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de matematik öğretmenliği yapacak kişilerin nasıl seçildiğini, nasıl yetiştirildiğini, aldıkları fakülte eğitiminin öğretmen adayları tarafından benimsenip benimsenmediğini, öğretmen adayını seçilirken ve yetiştirilirken önemli yanlılıklar yapıp yapılmadığını ortaya çıkarıp bu sorunlara çözüm aramaktır.

Bu çalışmanın evreni 2007-2008 eğitim-öğretim yılının II. döneminin sonunda Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinden 26 erkek, 5 kız olmak üzere 31 öğrenci, 5. sınıf öğrencilerinden 21 erkek, 9 kız olmak üzere 30 öğrenciden

oluşmaktadır. Çalışmanın verileri bu öğrencilerden elde edilmiştir. Bu araştırmaya katılan 1. sınıf öğrencilerine 10 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Bu ankette yer alan soruların 7 tanesi açık uçlu, 3 tanesi kapalı uçludur. Bu araştırmaya katılan 5. sınıf öğrencilerine 19 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Bu ankette yer alan soruların 18 tanesi açık uçlu, 1 tanesi kapalı uçludur. Uyguladığımız anketin güvenilirlik hesabı yapılmış ve $\alpha = 0.81$ olarak bulunmuştur.

Verilerin değerlendirilmesinde, her soru için öğrencilerin cevaplarını gösteren frekans-yüzde dağılım tabloları hazırlanmıştır. Her bir soru için hazırlanan tablolarda soru seçeneklerinin yüzdeleri verilmiş, değerlendirme ve yorumlar bu verilere göre yapılmıştır.

3. Bulgular:

3.1.1. Sınıflardan Elde Edilen Bulgular

Tablo1. Öğrencilerin bitirdikleri lise türü

Lise türü	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
A.Ö.L	2	40	14	54
G.L.	1	20	6	23
Ö.L.	---	---	3	11.5
A.L.	2	40	2	7.5
F.L.	---	---	1	4
Toplam	5	100	26	100

A.Ö.L.: Anadolu Öğretmen Lisesi, G.L.: Genel Lise, Ö.L.: Öğretmen Lisesi, A.L.: Anadolu Lisesi, F.L.: Fen Lisesi.

Tablo 1'e baktığımızda 1. sınıf öğrencilerin mezun oldukları okullar, kız öğrencilerin %40'ı A.Ö.L., %20'si G.L. ve %40'ı A.L. den oluşuyor. Erkek öğrencilere baktığımızda %54'ü A.Ö.L., %23'ü G.L., %11.5'ü Ö.L., %7.5'i A.L. ve %4'ü F.L. den oluşuyor. Bu tablodan görülüyor ki, eğitim fakültelerine gelen öğrencilerin büyük bir kısmını A.Ö.L. mezunu öğrenciler oluşturmaktadır. Bu da A.Ö.L. mezunu öğrencilerinin eğitim fakültelerinden başka bir fakülteyi kazanma ihtimalinin çok zor olduğu gerçeğini bize göstermektedir.

Tablo 2. Eğitim fakültesini tercih sırası

Tercikler sırası	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
1. tercih	---	---	3	11.5
İlk 6 tercih	1	20	10	38.5
6. tercihten sonra	4	80	13	50
Toplam	5	100	26	100

Tablo 2'ye baktığımızda 1. sınıfa gelen öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik mesleği ilk 6 tercihi içinde olmasına rağmen özellikle kız öğrencilerin 1. tercihinde matematik öğretmenliğinin bulunmaması, kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre matematik öğretmenliğini daha az tercih ettikleri görülmektedir. Bu da (Akbayır, 2003b)'ün bulgusu ile uyuşmaktadır.

Tablo 3. "Öğretmenlik mesleğini isteyerek mi seçtiniz" sorusuna verilen yanıtlar

Yanıtlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
İsteyerek seçtim	4	80	20	77
İstemeyerek seçtim	1	20	6	23
Toplam	5	100	26	100

Tablo 3'e baktığımızda araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümlerine isteyerek geldikleri görülmektedir. Buda öğretmenlik mesleğine olan ilginin ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

3.2. 5. Sınıflardan Elde Edilen Bulgular:

Tablo 4. "Öğretmenliğe kendinizi hazır hissediyor musunuz?" sorusuna verilen yanıtlar

Yanıtlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Hazır hissedenenler	3	33	18	86
Hazır hissetmeyenler	6	67	3	14
Toplam	9	100	21	100

Tablo 4'e baktığımızda, araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerinden kız öğrencilerin %33'ü, erkek öğrencilerin %86'sı öğretmenliğe kendilerini hazır hissetmektedir. Bu da erkek öğrencilerin kendilerine daha çok gü-

vendiklerini ve matematik öğretmenliğinin bir erkek mesleği olduğunu gösteriyor (Akbayır, 2003b).

Tablo 5. Alan derslerini Fen-Edebiyat Fakültesinde okumalarına karşı görüşler

Görüşler	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Olumlu	---	---	4	19
Olumsuz	9	100	17	81
Toplam	9	100	21	100

Tablo 5’e baktığımızda, araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerinden kız öğrencilerin tamamı, erkek öğrencilerin ise %81’i olumsuz, yani fen-ed. fakültesinde okumaya karşılar. Bu da düzeltilmesi gereken bir durum olarak karşımıza çıkıyor.

Tablo 6. KPSS sınavına karşı görüşler

Görüşler	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Olumlu	1	11	2	10
Olumsuz	8	89	19	90
Toplam	9	100	21	100

Tablo 6’ya baktığımızda, araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerinden kız öğrencilerin %89’u, erkek öğrencilerin ise %90’ı öğretmenlik atamasında yapılan KPSS sınavını olumsuz karşılamaktadırlar. Bunu da, devlet yetiştirdiği öğretmenine güvenmiyor mu da sınav yapıyor diye açıklamaktadır.

Tablo 7. İşlemsel ve kavramsal matematik görüşüne karşı tutumlar

Tutumlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
İşlemsel mat. görüşü benimseyenler	---	---	---	---
Kavramsal mat. görüşü benimseyenler	9	100	21	100
Toplam	9	100	21	100

Tablo 7’ye baktığımızda, araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerinin kız ve erkek

öğrencilerin tamamı kavramsal matematik görüşü benimsemektedir. Oysa şu an okullarda öğrenciler ve hocalar tarafından uygulanan işlemsel matematik görüşüdür. Bu durumda tablo 7’deki verilerle çelişmektedir.

Tablo 8. “Yaptırılan stajlar yeterli mi?” sorusuna verilen yanıtlar

Yanıtlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Yeterli	9	100	13	62
Yetersiz	---	---	8	38
Toplam	9	100	21	100

Tablo 8’e baktığımızda, size yaptırılan öğretmenlik stajı yeterli midir diye sorduğumuzda araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerinden, kız öğrencilerin tamamı yeterli olduğunu söylerken, erkek öğrencilerin %62’si yeterli görmektedir. Bu da eğitim fakültelerinde yaptırılan öğretmenlik stajlarının baştan sağma değil gerçek anlamda çok ciddi yapıldığının önemli göstergesidir.

Tablo 9. “Uygulanan müfredatın fen-edebiyat fakültelerinde uygulanan müfredat ile aynı olması sizce doğru mu?” sorusuna verilen yanıtlar

Yanıtlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Tamamen doğru	2	22	3	14.5
Doğru	2	22	6	28.5
Doğru değil	4	45	4	19
Kesinlikle doğru değil	1	11	8	38
Toplam	9	100	21	100

Tablo 9’a baktığımızda, kendilerine uygulanan müfredatın fen-ed. fakültesinde uygulanan müfredatla aynı olmasına karşı olan kız öğrenciler %56, erkek öğrenciler %57 olmak üzere çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Gerekçeleri de, haklı olarak mademki biz ortaöğretimde öğretmen olacağız, ortaöğretime yönelik derslerin daha ağırlıkta olması yönündedir.

Tablo 10. “Öğretmenlik yapmayı düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar

Yanıtlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Hayır	1	11	3	14.5
Evet	8	89	18	85.5
Toplam	9	100	21	100

Tablo 10’a baktığımızda, araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerine mezun olduğunuzda öğretmenlik yapmayı düşünüyor musunuz diye sorduğumuzda, kız öğrencilerin %89’u, erkek öğrencilerin %85.5’i öğretmenlik yapmayı düşündüklerini beyan ediyorlar. Bu da öğrencilerin öğretmenlik mesleğini gerçekten severek seçtiklerini gösterirken, bir kısım öğrenci de başka şanslarının olmadığını, öğretmenlik yapmak mecburiyetinde olduklarını beyan etmektedirler.

Tablo 11. “Lise müfredatından ne kadar haberdarsınız” sorusuna verilen yanıtlar.

Yanıtlar	Kız Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)	Erkek Öğrenciler (f)	Öğrenciler (%)
Oldukça haberdarım	5	55.5	9	43
Kendime yetecek kadar	4	44.5	12	57
Toplam	9	100	21	100

Tablo 11’e baktığımızda, araştırmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerine, lise müfredatından ne kadar haberdarsınız diye sorduğumuzda, kız öğrencilerin %55.5’i oldukça haberdarım derken %44.5’i kendime yetecek kadar haberdarım demektedir, öte yandan erkek öğrencilere baktığımızda %43’ü oldukça haberdarım derken %57’si kendime yetecek kadar haberdarım demektedir. Buradan da öğretmen adaylarının fakülte deyken lise konularını da araştırdıklarını ve lise müfredatına kendilerini hazır hale getirdikleri anlaşılıyor.

4. Sonuç ve Öneriler:

Araştırmanın sonuçlarına bakarak şunları söyleyebiliriz: Öğretmenlik mesleğine gelen öğrencilerin çoğunluğunun A.Ö.L. öğ-

rencileri oluşturmaktadır. Bilindiği üzere A.Ö.L. mezunu öğrencilerin eğitim fakültesini tercih ettiklerinde ek puan almaları, bu öğrencilerin eğitim fakültelerine daha kolay yerleşmelerine imkân tanımaktadır.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu öğretmenlik mesleğini isteyerek seçtiklerini söylerken, bir kısmı da başka şanslarının olmadığını söylemiştir. Bu da geleceğin öğretmenleri için olumlu bir gelişmedir. Yine bu mesleği seçen öğretmen adaylarımızın hemen hemen hepsi öğretmenlik yapmayı istiyorlar ki, istekli ve arzulu öğretmen mesleğinde başarılı öğretmen olarak karşımıza çıkar.

Çalışmamıza katılan 5. sınıf öğrencilerine baktığımızda, kız öğrencilerden ziyade erkek öğrenciler öğretmenliğe kendilerini daha hazır hissetmektedirler. Bu da matematik öğretmenliğinin bir erkek mesleği olduğunun bir göstergesidir. Ayrıca öğretmenlik mesleğine başlamak için yapılan KPSS sınavına hemen hemen hepsi son derece karşı çıkmışlardır. Öğretmen adaylarımızda, “devlet okuttuğu öğretmen adaylarına güvenmiyor” izlenimi hâkimdir.

Eğitim Fakültelerinde yaptırılan öğretmenlik stajlarının yeterli ve başarılı olduğu bu çalışmada görülmüştür. Alan derslerinde, eğitim fakültelerinde uygulanan müfredat ile fen-edebiyat fakültelerinde uygulanan müfredatın hemen hemen aynı olmasına eğitim fakültesi öğrencileri karşı çıkmaktadırlar. 5. sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik yapmayı düşünceleri bu meslek için çok sevindirici bir gelişme olmuştur. Öğretmen adaylarımızın lise müfredatından haberdar yetiştiklerini bu çalışmada görmekteyiz. Bu da yeni yetişmekte olan öğretmenlerimiz için önemli bir gelişme olarak görülmüştür.

Bu çalışma, var olan öğretmen eğitiminin, öğretmen adaylarına kavramsal anlamayı sağlayan matematik öğretimi yaklaşımları-

nın modellerini kurmada ve tanıtımda yetersiz kaldığını göstermiştir. Öğretmen adayı, eğitimi boyunca geleneksel yaklaşımların dışında farklı deneyimlerle tanışmıyor ve bunun sonucu olarak ta işlemsel matematik görüşünü beraberinde mesleki hayatına taşıyor. Bu kural ezberleyici öğretmen-öğrenci kısır döngüsünün sürmesine katkıda bulunuyor. Kavramsal öğrenmeyi sağlayan öğretim için bir diğer engel de daha çok işlemsel bilgiyi ölçen üniversite giriş sınavı olduğu görülmüştür.

4.1. “Kaliteli” öğretmen yetiştirmek için:

1. Öğretmen adaylarının eğitim fakültesindeki 4 veya 5 yıllık lisans ve tezsiz yüksek lisans eğitimleri boyunca mesleğe hazırlanmasından daha geniş bir konjonktürde ele alınmalı, mesleğe adım atan bireylerin emekliliklerine kadar devam eden bir “yaşam boyu öğrenme süreci” olarak algılanmalıdır.

2. Uygulama okullarında, mesleğe hazırlanan aday öğretmenlerin eğitimlerinin yanı sıra, halen alanda görev yapmakta olan öğretmenlerin gereksinim duydukları alanlarda yetiştirilmeleri açısından da çeşitli eğitim programları planlamalı ve yürütülmelidir.

3. Eğitim fakülteleri ile uygulama okulları arasında kurulacak işbirliği, her iki tarafında sorumluluk yüklendiği, karşılıklı fayda esasına dayalı, amaç ve işleyişin birlikte kararlaştırıldığı profesyonel bir çalışma ortamında biçimlendirilmelidir.

4. Öğretmenler, sözleşmeli olmalı ve mesleğe ilk atandığı tarihten itibaren Milli Eğitim Bakanlığı tarafından denetlenmelidir. Öğretmenlerin maaşları ve terfileri başarıları ile doğru orantılı bir şekilde değişmelidir.

KAYNAKLAR

1. Akbayır, K. (2003a). “Üniversite Sınavlarında Tek Aşamalı ÖSS Sınavına Geçildikten Sonra Ortaöğretim 11. Sınıf Öğrencilerinin Temel Matematik Konularını Anlama Düzeyi”. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fak. Dergisi*. 4(1), 55-67.
2. Akbayır, K. (2003b). “Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü”. www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/ÖğretmenYetiştirme/Bildiri/t271d.pdf.
3. Akbayır, K. (2004). “Matematik Öğretmen Adaylarının Doğal Gelişim Süreçlerinin Fuller Teorisi ile Uyuşumu”. *İstanbul Üniv. Hasan Ali Yücel Eğitim Fak. Dergisi*. Sayı 1, 51-60.
4. Baki, A., Bell, A. (1997). *Ortaöğretim Matematik Öğretimi*. YÖK/Dünya Bankası, Ankara: 1. Cilt.
5. Çağlar, D. (1991). “Atatürk Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma”. *Eğitim Bilimleri Dergisi*. M.Ü. Aef Yayınları, Sayı:3.
6. Çelikkaya, H. (1997). *Eğitime Giriş*. Alfa Basım Yayın Dağıtım. İstanbul:
7. Demircioğlu, H., Bulut, S., Yıldırım, A. *Ortaöğretimde Fen ve Matematik Öğretimi Problemleri ve Öğretmen Yetiştirmeye Yönelik Öneriler*. 25-30.
8. Dikici, R., ve Işık, C. (2001). “Özel Dershanelerin Matematik Öğretimindeki Yeri”. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fak. Dergisi*. cilt:9, No:1, 157-164.
9. Ersever, O. G. (1994). *The open school system as a new policy including the practice of an effective communication model and a teacher education* Washington: D. C.
10. Kuran, K. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Mikro Yayınları 22, Eğitim Serisi 11, 1.Baskı, Ankara: 253-278.
11. Küçükahmet, L. (1992). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: 4.Baskı.